

„Planetáriu patří první příčka“

Originální budovu digitálního planetária v Hradci Králové navrhl architekt Karel Schmied. Inspiraci hledal ve vesmíru.

■ STANISLAV DOUBAL

HRADEC KRÁLOVÉ | Nové planetárium v Hradci Králové zaujme návštěvníky na první pohled. Moderní stavba připomíná létající talíř. „Od začátku jsme měli jasno, že objekt nebude vypadat jako klasická stavba s kopulí,“ přibližuje základní myšlenku hradecký architekt Karel Schmied.

Jak má podle vás stavba působit na návštěvníky?

Určitě bych si přál, aby se v prostorách planetária návštěvníci cítili dobře, a aby si odnesli nevšední zážitky, které jim umožní dokonalý projekční systém. Pokud se mi podaří k tomu přispět, budu rád, ale nikomu nechci podsouvat svoje představy.

Jaké jste zatím zaznamenal ohlasy na podobu stavby?

Vesměs kladné, ale nebráním se ani diskuzi s oponenty, protože i oni mají pro autora význam a on se může napříště varovat chyb.

Jak vznikl nápad, že bude planetárium představovat létající talíř, a kde jste čerpal inspiraci?

Dobrý nápad není vždy základem dobrého řešení... V případě planetária k tomu vedla cesta přes ujasnění konceptu zadání s bývalým ředitelem hvězdárny Františkem Hovorkou a jedním z otců myšlenky záměru Karlem Zubatým (*odborný pracovník hvězdárny, pozn. red.*). Až poté začala vznikat základní prostorová a provozní představa. Musím přiznat, že první skica vznikla poměrně rychle a už z ní bylo vidět, že se bude jednat o ojedinelou stavbu. Ano, inspirace byla čerpána z oblasti vesmíru, ale rozhodně to nebylo tak, že bych seděl před videem a sledoval Hvězdné války. Základní tvar rotačního elipsoidu může stejně tak vytvářet iluzi planety Mars nebo fyzikálního modelu Země. Hmotové řešení bylo poměrně dost zásadně ovlivněno rozhodnutím, že projekční sál bude středobodem dispoziční. Pak přišlo poměrně dlouhé období, kdy jsme spolu s investorem a hlavní projektantkou firmy AKIA Zdenkou Otčenáškovou vizi přetvářeli do stavebních konstrukcí a provozně dispozičního schématu. Velkým rozhodnutím bylo přizvání Vladimíra Janaty z pražské firmy Excon, který navrhl static-



Architekt Karel Schmied před budovou digitálního planetária, kterou s kolegy navrhoval. Stavba trvala zhruba dva roky a návštěvníkům se otevře již za několik dní. FOTO | MARTIN VESELÝ

ké řešení ocelové konstrukce tvořící obálku betonovému tubusu se sálem planetária. Tato fáze koncepce byla velkým dobrodružstvím. A jak se zdá, tak s dobrým koncem.

Měl jste „v záloze“ i jiné varianty?

Řekl bych, že já i otec (*ing.arch Karel Schmied starší, pozn. red.*), se kterým jsem na koncepci velmi úzce spolupracoval, jsme měli od začátku jasno v tom, že vizuální schopnost domu musí ctít jeho funkci. Tedy, že objekt nebude vypadat jako klasická stavba s kopulí, ale již samotný vzhled bude evokovat představu vesmíru nebo technologicky vyspělého domu. Varianta byla, ale jsem rád, že do realizace se dostal tento koncept.

Co bylo z vašeho hlediska na projektu nejnáročnější?

Byla to cesta od základní vize k zapracování všech stavebních, konstrukčních a technologických požadavků, které byly na stavbu kladeny. Navštívili jsme společně obdobná planetária v Praze a Brně a sbírali zkušenosti v odborné literatuře. Tým spolupracovníků, zdá se, pracoval dobře a chtěl bych jim touto cestou ještě jednou poděkovat, že se na tuto strastiplnou cestu se mnou vydali. Pro mě jako autora bylo obtížné rozhodnutí ohledně materiálu střešní krytiny hlavní hmoty. Poněkud jsem se bál kvality provedení plechové krytiny, takže v jednu chvíli byla ve hře i střecha z kompozitové konstrukce. Ta se ovšem především z důvodu vysoké ceny a uživatelských vlastností ukázala jako nevhodná. Dnes jsem rád, že jsem se k plechové střeše nechal přesvědčit a výsledek je excelentní.

Čím je planetárium unikátní?

Určitě projekčním systémem. Myslím si, že v tomto ohledu nemá hradecké digitální planetárium konkurenci v rámci

České republiky. Provozní řešení s instalací exponátů v patře a způsob pohybu návštěvníků ze sálu, kdy se dvě skupiny prakticky nepotkají, je také originální.

Máte vztah k astronomii?

Rád si poslechnu odborný výklad pánů z hvězdárny, ale přestože jsem romantik, manželku při noční obloze neoslouchuji.

Jaký vztah má nový objekt a původní budova hvězdárny z architektonického hlediska?

Stará budova hvězdárny je hodnotnou stavbou funkcionalistické architektury. Záměrem bylo, aby nová budova vytvořila s areálem hvězdárny jeden celek především co se týká měřítka, ale aby přitom byla z hlediska estetiky přínosem i pro budoucí generace. Kontrast není v architektuře na škodu, a to si myslím, že se ukázalo jako správná cesta.

Jak probíhala vaše spolupráce s vedením hvězdárny?

Diskuze s panem ředitelem Hovorkou a Karlem Zubatým byla vždy příjemná. U nich to začínalo. Samozřejmě pak se přidal celý tým spolupracovníků včetně současného ředitele Miroslava Krejčího. Někdy jsem si myslel, že to sbalím a odejdu, ale nikdy jsem to neudělal.

Jste spokojený s tím, jak stavba dopadla?

Ano, dům poznávám (*úsměv*). Ale teď vážně. Dle mého názoru po stavební stránce stavební firma udělala maximum pro to, aby vše dobře dopadlo. Stavba je živý organismus a zdaleka ne všechno lze namalovat. Vždy jsme však našli společnou řeč. Zdařilá je i koncepce interiéru. Do technologické stránky stavby, tedy promítacího systému a zavěšení promítací polokoule, příliš nevidím.

Které své návrhy řadíte nejvýše, a kde se na pomyslném žebříčku pohybuje planetárium?

Určitě planetárium patří první příčka. Myslím si, že k práci na tak specifickém a sofistikovaném projektu se za svou kariéru architekt dostane málokdy.

Máte v plánu nějakou podobně zajímavou stavbu?

Jako herci říkají, že není malých rolí, tak v architektuře platí, že není malých zakázek. Jelikož nepatřím k architektům, kteří by vyhledávali zakázky typu Aupark nebo jiné perly dnešního Hradce, tak se podílím na drobnějších věcech. V současné době zahajujeme práce na druhé etapě revitalizace showroomu a servisu firmy, která je dealerem značky Mercedes v Hradci Králové. Zdařile se během loňska povedla revitalizace interierů v Kongresovém centru Aldis, daří se naplňovat záměr regulačního plánu v Podzámčí za Duranem a dokončeno bylo i pár rodinných domů z pera našeho ateliéru. Rádi projektujeme na horách, kde umíme vytvořit stavby s vhodným měřítkem a atraktivní architekturou.

Jaký je váš názor na současnou architekturu v Hradci Králové jako salonu republiky. Jaké současné stavby si nejvíce vážíte?

Myslím, že vedení města a lidem, kteří zde tvoří, se daří zachovat tvář města v zeleni bez výrazných chyb. Povedlo se zahájit revitalizaci Benešovy třídy, vznikly nové parky a hřiště, podařilo se dotáhnout pěší zónu až na náměstí 28. října. Těším se na vzhled Velkého náměstí po rekonstrukci. Za nejvýraznější hradeckou stavbu z posledních let považuji Studijní a vědeckou knihovnu lido- vé zvanou Ementál, a to nejenom pro její architekturu, ale i pro její provozní řešení.